

Vážený pane premiére,

vážený pane předsedo RVVI,

dovolte nám, abychom poděkovali Vám a celé vládě za úsilí o zvládnutí mimořádně složité situace spojené s pandemií COVID-19 a zároveň se s Vámi podělili o radost a hrdost, že také vědci a výzkumníci se významně podílejí na řešeních, která pomáhají zvládat krizovou situaci. Jsou to především pracovníci aplikovaného výzkumu, kteří v mnoha případech dokázali v rekordně krátkém čase dotáhnout vyzkoumané koncepty do stadia výrobní dokumentace. Vzniklo mnoho užitečných řešení, která jsou předmětem obdivu také v zahraničí.

O to víc nás znepokojuje situace v realizaci metodiky hodnocení stavu výzkumu v ČR, Metodiky 2017+, která se uplatňuje tak, aby praktická řešení nevznikala, případně, pokud vzniknou, nebyla náležitě oceněna. Obracíme se proto tímto na Vás jako předsedu RVVI s žádostí **o zařazení bodu s názvem Hodnocení aplikovaného výzkumu jako bodu s rozpravou na nejbližší zasedání RVVI.**

Podporujeme Metodiku 2017+ tak jak původně vznikla – tedy tak, že bude vyváženě hodnotit jak excelentní výzkum, tak i využití jeho výsledků v praxi. Měla by posouvat postavení českého výzkumu v mezinárodním měřítku i posilovat podporu českého průmyslu. Principy hodnocení nastavené v Metodice 2017+ tyto cíle splňují. Bohužel však nejsme spokojeni s implementací Metodiky. To jsme vyjádřili při diskusích na jednání RVVI, naposledy při posledním jednání RVVI 30. 4. 2020, což se odrazilo i v silně nejednomyslném hlasování u bodů 352 A2 a 356 B4. **Pokud více než třetina přítomných členů RVVI je principiálně proti navrhovanému usnesení, bylo by dobré analyzovat, proč tomu tak je a nespokojit se s prostým přehlasováním.**

Pro hodnocení excelence ve výzkumu jsou dnes nastavena velmi podrobná kritéria, pro aplikovaný výzkum však jakákoliv kritéria, tzv. socioekonomické metriky zcela chybějí. Komise pro hodnocení výsledků (KHV) RVVI se jimi nezabývá a specifická metodika, která je uplatňována v resortu MŠMT a kde se předpokládá rovněž hodnocení v pilířích 3, 4 a 5, je zcela nedostatečná. MŠMT svůj velmi „kreativní“ způsob poskytování podpory vysokým školám zakládá v podstatě na modulech M1 a M2, tedy **téměř výlučně na základě excelence základního výzkumu** (až na pár výjimek skutečně excelentního aplikovaného výzkumu).

Podle obecných prohlášení KHV by se měl aplikovaný výzkum promítnout do hodnocení dle modulů M3 až M5, tedy na úrovni poskytovatele. Tyto moduly však zatím nejsou dostatečně aktivovány, a tak aplikovaný výzkum na vysokých školách není v letošním roce hodnocen vůbec. Harmonogram „náběhu“ hodnocení předpokládal, že se úplné hodnocení výzkumu na vysokých školách odrazí ve finanční podpoře vysokých škol již v roce 2021. Posunutím celkového hodnocení hluboko do roku 2021, které bylo RVVI předloženo a jehož se týkal spor na dubnovém jednání RVVI, dojde k tomu, že aplikovaný výzkum na vysokých školách bude potlačován ve prospěch „excelentního výzkumu“, který se sice (a jsme rádi, že tomu tak bude) projeví v mezinárodních publikacích, ale ekonomice ČR nic nepřinese. Naopak ty, kteří se zabývají praktickými řešeními pro průmysl a společnost bude vést k tomu, aby sepisovali publikace, které si může přečíst „celý svět“. Za sebelepší světový patent, licenci prodanou českému podniku, za kolaborativní či smluvní výzkum, za vznik startupového řešení, transfer technologií dosažených v uplynulých letech je přiděleno nula bodů a nula korun. Za této situace lze **velice těžko očekávat, že se vložené prostředky z výzkumu budou státu vracet, pokud stát užitečné aplikované výsledky pro průmysl v rámci institucionálních prostředků neměří, nepodporuje a nefinancuje. Pro aplikovaný výzkum a technické vysoké školy tak vznikla letos nejhorší situace za posledních 20 let.** Situace, která je v přímém rozporu s deklarovanou inovační

strategií a záměry The Country for the Future a kterou jsme jednoznačně na jednáních RVVI podpořili. Vzniklá situace je v rozporu s deklarovaným úsilím RVVI a dostatečně neprospívá inovačnímu úsilí vlády.

Metodika 2017+ byla schválena v únoru 2017. Teprve v prosinci 2019 zahájilo MŠMT sběr dat pro hodnocení podle modulů M3-M5 v segmentu vysokých škol. Sběr dat je však nadměrně rozsáhlý, nesoustřeďuje se na konkrétní klíčové parametry socioekonomických hodnotících kritérií, protože ta nejsou dosud jednoznačně stanoveny. Sběr dat bez předem daných kritérií pro jejich vyhodnocování je kontraproduktivní. Do hodnocení má být zapojeno přes 2000 odborníků a celý proces bude stát desítky milionů Kč. Výsledek nebude odpovídající. (Zeptejte se některého z těch 2000 odborníků, co považují za socioekonomické přínosy a jak je budou hodnotit. Odpověď by byla opravdu zajímavá.)

Koncem března 2020 požádalo MŠMT o prodloužení celého hodnocení dle všech pěti pilířů Metodiky 2017+ do května 2021. To znamená, že ani v roce 2021 se situace pro financování aplikovaného výzkumu nezmění, **bude pokračovat doslova nulová varianta. To je skutečně neudržitelné.** Neudržitelné z pohledu Inovační strategie, z pohledu toho, co stále deklaruje tato vláda. **Dle našeho názoru začala dlouhodobá deformace financování aplikovaného výzkumu, která při jejím pokračování může mít skutečně zdrcující dopad na ekonomiku ČR v horizontu 5-10 let.**

Plně souhlasíme, že je nezbytné vyžadovat excelenci výzkumu, a to i toho aplikovaného. Ale excelentní výzkum se hodnotí v různých oborech různě, nelze aplikovat jednu metriku. Ta dnešní, uznávaná KHV a zatím užívaná MŠMT, se opírá o zvyklosti v přírodních vědách, o nomenklaturu FORD OECD, která není primárně určena k cíli, ke kterému je dnes v ČR použita. Tak, jak je nyní hodnocení nastaveno, nepostihuje význam oborů rozhodujících pro budoucnost, jako jsou informatika, kybernetika, nanotechnologie či umělá inteligence. **Proto ani s měřením excelence v dnešní podobě nejsme spokojeni a budeme usilovat o podstatnou změnu.**

Smysluplné a objektivní hodnocení vědy a výzkumu má rozhodující vliv na správné směřování výzkumu, na vhodnou rovnováhu mezi základním, světově uznávaným výzkumem, a účelností výzkumu pro potřeby ČR. Právě účelné využití veřejných prostředků pro český výzkum a pro potřeby rozvoje ekonomiky této země máme na srdci. K tomuto směřování bohužel nedochází a od tohoto cíle, tj. být inovativní zemí, jejíž konkurenceschopnost je založena primárně na nových poznatcích, se vzdalujeme. U pracovníků aplikovaného výzkumu na jednotlivých výzkumných pracovištích roste nespokojenost tak, jak na ně letošní způsob hodnocení ze strany MŠMT postupně dopadá.

Jako členové RVVI cítíme spoluzodpovědnost za tuto situaci. Rádi bychom otevřeně jednali na nejbližším zasedání RVVI o tom, kam vlastně směřujeme - díky tomu, jak je Metodika 17+ rezortem MŠMT implementována. Ne protestujeme proti Metodice samotné, její implementace v AV ČR žádné problémy nevyvolává. Problém je v segmentu vysokých škol. Jak již bylo uvedeno výše, **rádi bychom Vás proto požádali o zařazení bodu květnového jednání RVVI v kategorii A s názvem Hodnocení aplikovaného výzkumu, v rámci kterého**

- KHV představí způsob registrace výsledků aplikovaného výzkumu a doporučený způsob hodnocení
- MŠMT bude RVVI informovat, podle jakých konkrétních kritérií budou hodnoceny údaje získané ze sběru dat na vysokých školách i návrhy, jak sběr a vyhodnocení dat urychlit s cílem umožnit využití úplného hodnocení dle Metodiky 2017+ při poskytnutí prostředků v roce 2021 (pro Metodiku 2017+ to jistě není nijak předčasný termín). Zároveň bude MŠMT prezentovat způsob poskytování podpory v návaznosti na hodnocení, pokud deklaruje, že mezi hodnocením a podporou není přímá návaznost.

Na stejném jednání RVVI (předpokládáme květnové jednání) bude dle plánu předložena Metodika hodnocení hospodářské a nehospodářské činnosti ve výzkumných organizacích. Tento dokument může také významně pomoci k objektivizaci hodnocení výzkumu.

Navrhujeme na jednání přizvat předsedu České konference rektorů, prezidenta Svazu průmyslu a dopravy ČR a předsedu TA ČR případně jimi delegované osoby.

Věříme, že v rámci otevřeného jednání najdeme shodu, jak pokračovat dál. Možná máme různé pohledy na stav věcí, ale máme společný cíl, prosperující Českou republiku, kde se bude dařit lidem i výzkumu (a také lidem ve výzkumu). Bez otevřené diskuse na RVVI a bez přijetí konkrétních závěrů se však neposuneme dopředu.

Praha dne 7.5.2020

Vladimír Mařík
Eduard Palíšek
Luboš Novák
Jiří Witzany
Rut Bízková
Karel Kouřil
Jaroslav Machan